

KINH MA-HA BÁT-NHÃ BA-LA-MẬT

QUYỂN 3

Phẩm 8: KHUYẾN HỌC

Bấy giờ, Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn! Đại Bồ-tát muốn đầy đủ Bồ thí ba-la-mật thì phải học Bát-nhã ba-la-mật, muốn đầy đủ Trì giới ba-la-mật, Nhẫn nhục ba-la-mật, Tinh tấn ba-la-mật, Thiền định ba-la-mật và Bát-nhã ba-la-mật, thì phải học Bát-nhã ba-la-mật.

Đại Bồ-tát muốn biết năm uẩn, mười hai xứ, mười tám giới, muốn biết nhãn xúc cùng các thọ do nhãn xúc làm duyên sinh ra, cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sinh ra, thì phải học Bát-nhã ba-la-mật.

Đại Bồ-tát muốn dứt trừ các tham, sân, si, mạn, nghi, thân kiến, giới thủ, các tâm sở phiền não, thì phải học Bát-nhã ba-la-mật. Muốn dứt bốn phược, bốn kết, bốn điên đảo, thì phải học Bát-nhã ba-la-mật.

Đại Bồ-tát muốn biết mười nghiệp lành, bốn Thiên, bốn Tâm vô lượng, bốn Định vô sắc, bốn Niệm xứ cho đến mười tám pháp Bất cộng, đều phải học Bát-nhã ba-la-mật.

Đại Bồ-tát muốn thể nhập Tam-muội Giác ý, muốn thể nhập sáu phép Thần thông, muốn thể nhập chín Định thứ đệ, muốn nhập Tam-muội Siêu việt, đều phải học Bát-nhã ba-la-mật.

Đại Bồ-tát muốn được Tam-muội Sư tử du hý, Tam-muội Sư tử Phấn tấn, muốn được tất cả pháp môn Đà-la-ni, muốn được Tam-muội Thủ-lăng-nghiêm, Tam-muội Bảo ấn, Tam-muội Diệu nguyệt, Tam-muội Nguyệt tràng tướng, Tam-muội Nhất thiết pháp ấn, Tam-muội Quán ấn, Tam-muội Tất pháp tánh, Tam-muội Tất trụ tướng, Tam-muội Như kim cang, Tam-muội Nhập nhất thiết pháp môn, Tam-muội Tam-muội vương, Tam-muội Vương ấn, Tam-muội Tịnh lực, Tam-muội Cao xuất, Tam-muội Tất nhập nhất thiết biện tài, Tam-muội Nhập các pháp danh, Tam-muội Quán thập phương, Tam-muội Chư Đà-la-ni môn ấn, Tam-muội Nhất thiết pháp bất vong, Tam-muội Nhiếp nhất thiết pháp tụ ấn, Tam-muội Hư không trụ, Tam-muội Tam phần thanh tịnh, Tam-muội Bất thoái thần thông, Tam-muội Xuất bát, Tam-muội Chư tam-muội tràng tướng, đều phải học Bát-nhã ba-la-mật.

Bạch Đức Thế Tôn! Đại Bồ-tát muốn thỏa mãn nguyện vọng của tất cả chúng sinh thì phải học Bát-nhã ba-la-mật.

Muốn được đầy đủ những thiện căn như vậy, thường chẳng đọa vào đường ác, chẳng sinh vào nhà thấp hèn, muốn chẳng ở trong hàng Thanh văn, Bích-chi-phật, chẳng rơi vào Bồ-tát Đảnh, thì phải học Bát-nhã ba-la-mật.

Tôn giả Xá-lợi-phất hỏi:

–Thế nào là rơi vào Bồ-tát Đảnh?

Tôn giả Tu-bồ-đề nói:

–Nếu Đại Bồ-tát chẳng dùng pháp phương tiện mà thực hành sáu pháp Ba-la-mật, nhập vào pháp Tam-muội không, vô tướng, vô tác, chẳng đi vào hàng Thanh văn, Bích-chi-phật, cũng chẳng nhập Bồ-tát Vị, đó gọi là Đại Bồ-tát sinh khởi pháp ái, vì thế nên

rơi vào Bồ-tát Đảnh.

Tôn giả Xá-lợi-phất hỏi:

–Thế nào gọi là Bồ-tát sinh?

Tôn giả Tu-bồ-đề nói:

–Sinh tức là pháp ái.

Tôn giả Xá-lợi-phất hỏi:

–Thế nào là pháp ái?

Tôn giả Tu-bồ-đề nói:

–Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật thì sắc, thọ, tưởng, hành, thức là không, là vô tướng, là vô tác, là vắng lặng, là vô thường, là khổ, là vô ngã, Bồ-tát ghi nhớ nắm giữ, thì gọi là Bồ-tát thuận theo đạo pháp ái sinh.

Đây là Khổ phải biết, đây là Tập phải dứt, đây là Diệt phải chứng, đây là Đạo phải tu, pháp này nhiệm ô, pháp này thanh tịnh, nên gần pháp này, chảng nên gần pháp này, chỗ này nên làm, chỗ này chảng nên làm, đây là đạo Bồ-tát, đây chảng phải đạo Bồ-tát, đây là chỗ học của Bồ-tát, đây chảng phải chỗ học của Bồ-tát, đây là Bồ thí ba-la-mật cho đến Bát-nhã ba-la-mật của Bồ-tát, đây chảng phải sáu pháp Ba-la-mật của Bồ-tát, đây là phương tiện của Bồ-tát, đây chảng phải phương tiện của Bồ-tát, đây là chỗ thành thực của Bồ-tát, đây chảng phải chỗ thành thực của Bồ-tát. Lúc thực hành Bát-nhã ba-la-mật, nếu Đại Bồ-tát tiếp nhận ghi nhớ các pháp trên đây thì gọi là Bồ-tát thuận đạo pháp ái sinh.

Tôn giả Xá-lợi-phất hỏi:

–Thế nào là Bồ-tát bất sinh?

Tôn giả Tu-bồ-đề nói:

–Đại Bồ-tát lúc thực hành Bát-nhã ba-la-mật, trong nội không chảng thấy ngoại không, trong ngoại không chảng thấy nội không, trong ngoại không chảng thấy nội ngoại không, trong nội ngoại không chảng thấy ngoại không, trong nội ngoại không chảng thấy không không, trong không không chảng thấy nội ngoại không, trong đại không chảng thấy không không, trong đại không chảng thấy đệ nhất nghĩa không, trong đệ nhất nghĩa không chảng thấy đại không, trong đệ nhất nghĩa không chảng thấy hữu vi không, trong hữu vi không chảng thấy đệ nhất nghĩa không, trong hữu vi không chảng thấy vô vi không, trong vô vi không chảng thấy hữu vi không, trong vô vi không chảng thấy rốt ráo không, trong rốt ráo không chảng thấy vô vi không, trong rốt ráo không chảng thấy vô thủ không, trong vô thủ không chảng thấy rốt ráo không, trong vô thủ không chảng thấy tán không, trong tán không chảng thấy vô thủ không, trong tán không chảng thấy tánh không, trong tánh không chảng thấy tán không, trong tánh không chảng thấy các pháp không, trong các pháp không chảng thấy tánh không, trong các pháp không chảng thấy tự tướng không, trong tự tướng không chảng thấy các pháp không, trong tự tướng không chảng thấy vô sở đắc không, trong vô sở đắc không chảng thấy tự tướng không trong tán không chảng thấy vô thủ không, trong tán không chảng thấy tánh không, trong tánh không chảng thấy tán không, trong tánh không chảng thấy các pháp không, trong các pháp không chảng thấy tánh không, trong các pháp không chảng thấy tự tướng không, trong tự tướng không chảng thấy các pháp không, trong tự tướng không chảng thấy vô sở đắc không, trong vô sở đắc không chảng thấy tự tướng không, trong vô sở đắc không chảng thấy vô pháp không, trong vô pháp không chảng thấy vô sở đắc không, trong vô pháp không chảng thấy hữu pháp không, trong hữu pháp không chảng

thấy vô pháp hữu pháp không, trong vô pháp hữu pháp không chẳng thấy hữu pháp không.

Như trên tức là Bồ-tát bất sinh, là được nhập vào Bồ-tát vị.

Này Tôn giả Xá-lợi-phất! Đại Bồ-tát muốn học Bát-nhã ba-la-mật phải học thế này: Chẳng nghĩ nhớ năm uẩn, mười hai xứ, mười tám giới, chẳng nghĩ nhớ sáu pháp Ba-la-mật cho đến mười tám pháp Bất cộng.

Lúc được những tâm này, tâm không gì hơn, tâm rộng lớn, Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật chẳng nên nghĩ nhớ, chẳng nên tự cho là đã đạt được.

Vì sao? Vì tâm này chẳng phải tâm, vì tướng của tâm vốn thường thanh tịnh.

Tôn giả Xá-lợi-phất hỏi:

–Thế nào là tướng của tâm thường thanh tịnh?

Tôn giả Tu-bồ-đề nói:

–Bồ-tát biết rõ tướng của tâm và tham, sân, si, tất cả kết sử, phiền não vốn chẳng hợp, chẳng lia, vốn chẳng hợp, chẳng lia tâm Thanh văn, tâm Bích-chi-phật. Đó gọi là tướng tâm của Bồ-tát thường thanh tịnh.

Tôn giả Xá-lợi-phất hỏi:

–Có tâm không có tướng của tâm ấy chăng?

Tôn giả Tu-bồ-đề nói:

–Trong tâm không tướng này có thể được những tướng hữu tâm và tướng vô tâm hay chăng?

Tôn giả Xá-lợi-phất nói:

–Chẳng thể được.

Tôn giả Tu-bồ-đề nói:

–Nếu cho là chẳng thể được thì chẳng nên hỏi có tâm không có tướng của tâm chăng.

Tôn giả Xá-lợi-phất lại hỏi:

–Thế nào là không có tướng của tâm?

Tôn giả Tu-bồ-đề nói:

–Các pháp chẳng hư hoại, chẳng phân biệt, đó gọi là không có tướng của tâm.

Tôn giả Xá-lợi-phất lại hỏi:

–Chỉ có tâm này chẳng hư hoại, chẳng phân biệt, sắc cũng bất hoại, không phân biệt, cho đến Phật đạo cũng chẳng hư hoại, chẳng phân biệt chăng?

Tôn giả Tu-bồ-đề nói:

–Nếu biết được tướng của tâm chẳng hư hoại, chẳng phân biệt, thì cũng biết được sắc cho đến Phật đạo cũng chẳng hư hoại, chẳng phân biệt.

Tôn giả Xá-lợi-phất khen ngài Tu-bồ-đề:

–Lành thay, lành thay! Tu-bồ-đề là chân Phật tử, từ miệng Phật sinh ra, từ thấy pháp sinh ra, từ pháp hóa sinh, lấy được pháp phần, chẳng lấy tài phần, đối với chánh pháp tự tin là thân được chứng.

Đúng như lời Đức Phật từng khen ngài là bậc nhất trong những người đạt được Tam-muội Vô tránh.

Đại Bồ-tát phải học Bát-nhã ba-la-mật như vậy. Trong đây cũng phải biết rõ Bồ-tát đúng như lời ông đã nói mà thực hành, thì chẳng rời Bát-nhã ba-la-mật.

Những thiện nam, thiện nữ nào muốn học pháp Thanh văn cũng phải nghe Bát-nhã ba-la-mật để thọ trì, đọc tụng, ghi nhớ, thực hành. Người muốn học pháp Bích-chi-phật

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

cũng phải nghe Bát-nhã ba-la-mật để thọ trì, đọc tụng, ghi nhớ, thực hành. Người muốn học pháp Bồ-tát cũng phải nghe Bát-nhã ba-la-mật để thọ trì, đọc tụng, ghi nhớ, thực hành.

Vì sao? Vì trong Bát-nhã ba-la-mật có nói rộng về ba thừa, nên Bồ-tát, Thanh văn, Bích-chi-phật đều phải học.

M